



## **Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...**

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec  
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione  
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè  
tractatur

**Herincx, Wilhelm**

**Antverpiæ, 1663**

§. III. Prima Ecclesiæ Nota, quod sit Vna.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)



Novatores, nos verò è contrà in ea regula incedere, quam Ecclesia ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus à Deo tradidit, praescribit idem Tertullianus sup. c. 37. non esse admittendos haereticos ad inveniendam de Scripturis provocationem, quos sine Scripturis probamus ad Scripturas non pertinere; ad quas utique non pertinet, nisi Ecclesia Catholica & Apostolica, quae est columna veritatis, & depositaria ac interpres sincera Verbi Dei. Quantumvis alioquin etiam ex ipso Verbo Dei possint convinci haeretici, apud ipsos non esse Ecclesiam in Verbo Dei promissam, quae scilicet se extendit ad omnia loca & tempora. Prout Augustinus, etsi alibi ex miraculis &c., probet Ecclesiam, interdum tamen velut de superabundanti ex solis Scripturis vult contendere & convincere Donatistas, quod scilicet apud ipsos non sit Ecclesia, juxta Scripturas toto orbe diffusa; quidquid foret de mirabilibus, praesertim visionibus, verè illusionibus, somnijs aut fabulis Donatistarum, quos interdum Mirabiliarios vocat; quamquam nullum opus ederent, quod verè miraculosum foret, & virtutem creatam, etiam daemonum, superaret.

Quatuor illustiores Nota Ecclesiae.

Aliae itaque, caeque manifestae verae Ecclesiae Notae à Patribus & Catholicis assignantur. Quatuor illustiores continentur in Symbolo Constantinopolitano: Credo Unam, Sanctam, Catholicam & Apostolicam Ecclesiam. Ad quas ferè ceterae reduci possunt.

§. III.

Prima Ecclesiae Nota, quod  
se Una.

49. **U**NITAS Ecclesiae designatur in Scripturis, quae asserunt eam esse unum corpus, Rom. 12. Unam columbam. Cantic. 6. Unum Ovile Joan. 10. quaeque assimilant eam regno & familiae; quae ut subsistant, exigunt suam unitatem. Da enim unum (inquit Augustinus Serm. 26. de Verbis Domini) & populus est; tolle unum & turba est. Haec autem unitas consistit in ordinatissima Ecclesiae toto orbe diffusa dispositione, membrorumque confectione, ac quoad identitatem credendorum confessione, debitaeque subjectione ac subordinatione, praesertim ad supremum caput visibile Ecclesiae. Istam unitatem lacerant, qui diversa à ceteris pertinaciter credere, aut singularia extra communionem totius corporis conventicula facere praesumunt. Quod Apostolus sollicitè cupiens evitare. 1. ad Corinth. 1. ait: Obsecro vos fratres . . . ut id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata.

Unitas Ecclesiae consistit in unionis membrorum ita diversalis Ecclesia inter se & cum suo capite.

50. Unde hanc unionem seu communionem cum Ecclesia per orbem diffusam ejusque Caeremoniarum Sum. Theol. Pars III.

pute Romano Pontifice, etiam Veteres pro Nota Ecclesiae statuerunt. Hinc Augustinus Epist. 162. sub init. scribit, quod Caecilianus Episcopus Catholicus possit non curare conspirantem multitudinem inimicorum Donatistarum, cum se videret Romanae Ecclesiae; in qua semper Apostolicae Cathedrae viguit principatus, per communicatorias litteras esse conjunctum. Inde etiam ostendit Optatus l. 2. contra Parmenianum sub init. Donatistas non pertinere ad veram Ecclesiam, quia non essent conjuncti cum Sinicio Papa, qui tunc erat Ecclesiae caput: Cum quo (inquit) nobis totius orbis commercio formatarum in una communionis societate concordat. Inde etiam est, quod Hieronymus in oriente positus Epist. 57. ad Damasum Papam fidenter scribat: Ego nullum Primum nisi Christum sequens, Beatitudini tuae, id est, Cathedrae Petri, communionem confocior, super illam Petram aedificatam Ecclesiam scio, quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus est, si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio: quicumque tecum non colligit, spargit: hoc est, qui Christi non est, Anti-Christi est. Et Epist. altera ad eundem Damasum: Ego interim clamito; Si quis Cathedrae Petri jungitur meus est. Et Irenaeus l. 3. adversus haereticos c. 3. Ad hanc Ecclesiam Romanam propter potentioris principatus necessesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles. Cyprianus lib. de Unitate Ecclesiae sub init. Hanc Ecclesiam unitatem qui non tenet, tenere se fidem credit? Qui Cathedram Petri, super quam fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit? Et Epist. 52. communicare cum Pontifice, hoc est (ut explicat) cum Catholica Ecclesia communicare. Et Satyrus frater S. Ambrosii percunctabatur ab Episcopo, ad quem ex naufragio delatus erat: Utrumnam cum Episcopis Catholicis hoc est, cum Romana Ecclesia conveniret; ut referat ipse Ambrosius l. de obitu Satyri post Med. Hinc Gratianus Imperator teste Theodoro l. 5. Hist. cap. 2. legem tulit, quae jubebat Ecclesias sanctas tradi his, qui Damasii communionem amplexarentur. Et Episcopi illi, qui à schismate ad unitatem Ecclesiae redibant tempore Gregorii sponsonem hujusmodi faciebant, teste ipso Gregorio l. 10. Epist. 31. Spondeo me in unitate Ecclesiae, ad quam Deo propitio sum reversus, & communione Romani Pontificis semper & sine dubio permanere.

munitionem Antiquitas ad praesens institutum usque.

Haec porro communitio cum corpore per orbem diffuso ejusque capite cernitur evidenter in Ecclesia Catholica. Manifestè autem deficit in omnibus sectis antiquorum ac recentiorum Novatorum, qui cum novitate doctrinae unà jugum obedientiae excusserunt, non agnoscendo caput corporis per orbem diffusi, à cuius consequenter trunco sese sacrilego schismate avulserunt.

Qua pariter competit soli Ecclesiae Catholicae.

H 3

Unde



51.  
Defectus  
huius com-  
munionis  
Hereses quæ  
ariseant.

Unde etiam mira Dei providentia; quot-  
quot se ab unitate præfata diviserunt, con-  
tinuè velut rami à radice, & palmites à  
vite præcisi aruerunt, ut videre est non so-  
lùm in infinitis hæresibus, quarum vix no-  
mina restant, nec cognoscuntur, nisi ex  
Scriptis Catholicorum; sed etiam in Eccle-  
sijs Asiaticis & Africanis, olim florentissi-  
mis doctrinâ & sanctitate, postquam scædo  
schismate à Catholica unitate recesserunt.  
Quare (ut utar verbis Optati lib. 2. contra  
Parment.) intelligite vel serò, Quotquot super-  
estis Sectarii, vos esse ramos fractos ab arbore,  
vos esse abscissos palmites à vite, vos esse ri-  
vum concisum à fonte.

52.  
Consensio  
doctrinæ  
fidei in  
membris  
Ecclesiæ ex-  
penditur.

In eadem Catholica unitate specialiter  
notanda est (quam & suo tempore notavit  
& ponderavit Irenæus l. 1. c. 3.) mira & per-  
fectissima consensio omnium membrorum  
Ecclesiæ per totum Orbem usque ad Africa-  
nos quoad omnes & singulos fidei articu-  
los, admixta solum dissensione in quibus-  
dam necdum satis per Ecclesiam declara-  
tis, in quibus Scholastici, salva unitate fi-  
dei, & perfectâ communione, dissentiant  
inter se, prout varii Episcopi Africani olim  
ante definitionem Ecclesiæ dissentiebant à  
ceteris circa anabaptisimum Hæreticorum.  
Ea autem unitas palpatur, non solum con-  
ferendo doctrinam Patrum cum modernis  
(quæ consensio spectat ad Ecclesiæ anti-  
quitatem, & unitatem quasi successivam,  
seu doctrinæ præsentis cum doctrina Ec-  
clesiæ veteris) sed etiam Catholicorum in  
universis totius mundi partibus, Hispania,  
Gallia, Germania, ipsa Turcia, Indijs, Ame-  
rica, idem omnino sentientium, docentium  
ac scribentium. Quare merito dixit Tertull.  
l. de Præscript. c. 28. *Ecquid versimile, ut tot  
ac tanta Ecclesia in unam fidem erraverint?*  
..... Ceterum quod apud multos unum  
invenitur, non erratum, sed traditum est.  
Augustinum quoque (ipso teste i. contra E-  
pist. Fundamenti c. 5.) in Gremio Ecclesiæ  
Catholicæ inter cætera detinebat Consensio  
populorum. Vide, quæ scribit Vincentius Ly-  
rinensis in Commonitorio cap. 3. & 34. Hæc  
itaque concordia est apertum signum Re-  
gni Dei, quod debet stare in æternum;  
cùm è contrâ discordia signum sit regni  
diaboli; quod tandem debet dissolvi; de  
quo Matth. 12. dicitur: *Omne regnum di-  
visum contra se, desolabitur.*

53.  
Dissensio-  
nes & dis-  
sectiones  
singularium  
Sectarum  
& Secta-  
riorum.

E contrâ hæreses vix natæ mox in di-  
versas fuere sectas dissectæ, quarum mu-  
tuæ dissensiones sufficiunt ad suam ipso-  
rum doctrinam evertendam. Quod de an-  
tiquis & dudum antiquatis hæresibus osten-  
dunt Irenæus l. 1. cap. 21. & seqq. Epiphanius  
Hæresi 8. in fine. Theodoretus l. 4. de Hæreti-  
corum fabulis. Augustinus Hæresi 46. qui  
specialiter de Donatistarum hæresi lib. 1. de  
Bapt. c. 6. tradit eam suo tempore in multa  
minutissima frustra cõcisam. Quomodo au-  
tem Ariani mox fuerint divisi, scribit Ruf-

finus l. 10. *Histor. Eccles.* c. 25. de quibus etiam  
testatur Hilarius Libro 3. ad Constantium  
quoddam singulis penè annis mutarent fidem.  
Idem novissimum est de *Calvinistis*, & præ-  
sertim *Lutheranis*, qui vixdum nati in *A-  
nabaptistas*, *Confessionistas* & *Sacramentarios*  
sunt dissecti, & hi rursum in alias & alias  
sectas usque ad triginta quatuor; idque non  
longè post initium: nunc autem numeren-  
turer centum diversæ sectæ ex uno *Lu-  
thero* prodeuntes; ut vix restent, qui cor-  
pus purum doctrinæ Lutheranicæ ab initio  
traditæ sectentur, ac Lutheranis aptè qua-  
drat illud Irenæi l. 1. c. 5. dictum de *Valen-  
tinianis*, quod cùm essent plurimi, vix  
duo aut tres convenire reperiebantur in  
dogmatibus suis.

Immo nec ipsi Hæresarchæ secum con-  
veniunt (quod tamen teste ipso *Luthero*  
l. de *Votis Monasticis*, est certissima falsæ  
doctrinæ nota) ut patet ex innumeris *Lu-  
theri* contradictionibus, quas colligit  
*Cochlem* in Libro, quem intulavit *Luthe-  
rus Septiceps*; ubi in fine adijcit triginta sex  
unius *Lutheri* varias de unico articulo, sci-  
licet communione sub utraque specie, sen-  
tentias. Similiter *Calvinus* in cap. 1. *Joan.*  
Scribit Christum esse verum Deum ejusdem  
cum Patre essentia. At *Epist.* 2. ad *Polonos*  
asserit Christum secundum naturam, etiam  
divinam, Patre minorem, & (ut loquitur  
*Resutat.* 10. contra *Gentilem*) Filium etiam  
secundum divinitatem Patri subiectum, at-  
que aded nomen Dei per excellentiam ad  
solum Patrem pertinere, eumque solum ac  
propriè celi & terræ Creatorem esse; im-  
propriam denique ac duram esse locutio-  
nem Symboli, Deum de Deo, Lumen de  
Lumine.

Nec mirum, quoddam postquam à recto  
veritatis tramite semel deviatum, eatur in-  
constanter per diversa in via: quoddamque di-  
vulsi ab immobili veritatis columna, quæ  
est Ecclesia Catholica, nec habentes cer-  
tam regulam aut dubiorum interpretem,  
sed proprium spiritum erraticum, instabi-  
les circumferantur omni vento doctrinæ  
ad circumventionem erroris, Magistri dis-  
cipulis, & utrique sibi ipsis non consen-  
tientes.

E quoque differetia cernitur inter sectas,  
quæ ab Ecclesia exeunt, & eas quæ ab alijs  
sectis nascuntur, quoddam Ecclesia hæresibus  
successivè nascentibus & emorientibus, in-  
commutata semper perseveret; hæreses ip-  
sas damnans & à se projiciens, omnibus  
etiam sectis auctoritate, numerositate secta-  
torum, amplitudine & generalitate locorum  
ac temporum incomparabiliter excedens.  
At sectæ ex alijs prodeuntes pari ordine &  
gradu cùm suis matribus procedunt, &  
infelices partus, vix nati sæpe matres suas  
locis & numero superant, nec est cur ab  
eis damnari timeant potius, quàm ipsæ con-  
trâ eas damnent. *Mentior*, si non etiam à  
regulis

54.  
Contradi-  
ctiones Lu-  
theri &  
Calvini.

Inconstan-  
tia doctri-  
næ unde in  
Hæresibus  
oriatur.

55.  
Quæ dis-  
sentia in-  
ter sectas  
ex Ecclesia  
& ex alijs  
sectis pro-  
deuntes.



regulis suis variant inter se, dum unusquisque proinde suo arbitrio modulatur quae accipit, quemadmodum de suo arbitrio ea composuit ille, qui tradidit . . . Idem legitur Valentinianus, quod Valentinus, idem Marcionitis, quod Marcionis (idem Zwinglio, quod Lutherus, idem Arminio quod Calvino &c.) de arbitrio suo fidem innovare. Denique penitus inspecta haereses omnes in multis cum auctoribus suis dissentientes deprehenduntur; ut praclare Tertullianus l. de Praescript. c. 42. Nihilominus nihil interest illis, licet diversa tractantibus, dum ad unius veritatis expugnationem conspirent; ut idem c. 43. praecipiat.

§. I V.

Secunda Ecclesiae nota, quod sit Sancta.

66. **S**anctitas Ecclesiae consistit non solum in sanctitate capitis, sed insuper in sanctitate & puritate doctrinae, quae nil fallum in materia fidei, nil iniquum in materia morum continet, & cultorum secundum doctrinam & instituta Ecclesiae Catholicae viventium.

Doctrina Ecclesiae qui sancta.   
 Unde consequens sanctitatis cultorum.   
 Ad doctrinam quod attinet, ea nullo novo rationi adverso laborat, tota à peccatis & terrenis avertit, & ad sanctitatem ac studium perfectionis inducit, ut patet ex ijs, quae docet & suadet circa castitatem, fraternitatem carnis, contemptum munda-  
norum, &c. item circa necessitatem poenitentiae, & satisfactionis, purgatorium &c. Quare tot milleni, praesertim religiosi, homines utriusque sexus, atque inter hos Reges & Principes, eorumque filii ac filiae, ex doctrina Ecclesiae, adjuvante divina gratia, tam mirabilem in se mutationem senserunt, vitamque conformiter instituentes, sanctitate orbi notà omni saeculo eluserunt, quam etiam post mortem signis manifestis Deus attestatus est; ut historiae fide dignissimae, nec umquam in dubitationem vocatae tradunt. Tales sunt Antonius, Hilarion, Basilus, Martinus, Ambrosius, Augustinus, Benedictus, Gregorius, Winibrodus, Bonifacius, Norbertus, Bernardus, Dominicus, Franciscus (quos tres signanter Novatores fatentur esse sanctos) Antonius à Padua, Thomas Aquinas, Bonaventura, Bernardinus, Xaverius, & infiniti alii.

77. **U**nde argumentor: Nullus horum fuit Lutheranus, Calvinista &c., sed omnes Catholici; immo plerique Monachi seu religiosi. Vera proinde est religio & fides Catholica, quae sancta docet, sanctitatem promover, sanctos facit & habet. Falsa enim secta aut fides ad sanctitatem praesertim tam eximiam perducere non potest. Immo sine vera fide (quae salutis fundamentum) impossibile est placere Deo. Religio quo-

que falsa, utpote à diabolo, inidonea fuisset ad efficiendos Dei amicos, ipsiusque Diaboli capitales inimicos. Non est praeterea credibile; tam innocentes ac Deum quaerentes viros adeò fuisse deceptos in negotio verae fidei (quam, & cetera salutis media, uti ipsam salutem, in se & alijs tam sollicitè exquisierunt) neque à Deo, qui assidue petentibus dat spiritum bonum, fuisse illuminatos. Maxime, cum, si vera sint quae Novatores docent, non potuissent esse sancti, utpote ignorantes, atque adeò non adhibentes fidem specialem (quae sola secundum ipsos justificat) atque adherentes meretrici Babylonicae (sic vocant Ecclesiam Romanam) nec non existentes primaria instrumenta Antichristi, atque extra veram Ecclesiam, denique superstitioni & idololatrae in cultu Eucharistiae, Sanctorum, Imaginum si Novatoribus credimus. Quin potius inde consequens foret, eos esse impios & filios gehennae.

E contra Novatoribus deest sanctitas doctrinae incitantis ad studium virtutum & vitiationem peccatorum, abundat autem doctrinae foeda impuritas, quae certa est falsitatis nota: cum doceant jejunium esse traditionem humanam frustraneam, abstinentiam carniū superstitionem, vota Monastica impia & irrita, castitatem impossibilem, ideoque rei uxoriae ab omnibus vacandum, veluti rei (ut Lutherus l. de Vita conjugali loquitur) tam necessariae; quam sit edere, bibere, dormire. Immo studium bonorum operum tollunt, dicentes omnia opera hominis lapsi esse peccata, etsi credentibus non imputentur, negantes omne omnino bonorum operum meritum, quasi sola fides aestimetur & coronetur, cetera omnia liberrima neque praecpta amplius, neque prohibita sint, ut loquitur Lutherus in c. 2. ad Galat. Unde à Christo non avellit nos, juxta eundem ap. 238. ad Melancthonem, peccatum, etiamsi millies mille uno die fornicemur, & occidamus. Nimirum quia Christianus etiam volens non potest perdere salutem quantiscumque peccatis, nisi nolit credere; prout efficit l. de captiv. Babyloniae c. de Baptismo. Ideoque Episcopus etiam ad peccandum adhortatur dicens: *Esse peccator, & pecca fortiter.* Et quidem articulum de fidei specialis sufficientia veluti praecipuum statuit in Glossa super Edicto Caesareo, addens Diabolum per suos porcinos doctores cum semper blasphemare, quem proinde vult tamquam Evangelista inconcussum debere permittere Imperatores Romanum, Turcicum, Tartaricum, Persicum, Papam, Cardinales, totumque mundum: & debere insuper habere ignem infernalem super capita sua, & nullam gratiarum actionem. Hic est (subdit) mens Doctoris Lutheri instinctus à Spiritu sancto, verumque ac sanctum Evangelium. Quare consequenter ad hoc Pseudo-Evan-

78. **I**mpuritas qualis doctrina Novatorum.